

Vragen m.b.t. SB Aanpak Biodiversiteit in Stad en Dorp

Partij	Nr	Vraag / Input	Antwoord / Reactie
PvdD	1	<p>Algemene opmerking: Het stuk lezende becroop ons steeds meer het gevoel dat de titel van het voorliggende document behoorlijk misplaatst is. Waar de huidige titel suggereert dat de primaire focus ligt op het vergroten van de biodiversiteit, komt het er ons inziens meer op neer om procedures mbt versnelling woningbouw en energietransitie te versoepelen ten koste van het individuele dier, wat strijd oplevert met de zorgplicht van de WNB. (Zie ook blz 16)</p>	<p><i>Met de komst van de Wet natuurbescherming (Wnb) zijn de provincies verantwoordelijk voor de bescherming van de biologische diversiteit in het bijzonder voor de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wnb gaf de provincies ook nieuwe taken zoals de soortenbescherming via een verbodstelstel. In onze Omgevingsvisie, Natuurvisie en Beleidskader Wnb (pag. 29 e.v.) ligt de basis voor de aanpak biodiversiteit in stad en dorp. In het Beleidskader Wnb heeft hiervoor de kaders gegeven. De aanpak <u>Biodiversiteit in Stad en Dorp</u> is een directe uitwerking van paragraaf 3.2.1.2. natuurinclusief werken en de beleidsafspraken 5, het stimuleren van het werken met soortenmanagementplannen (SMP's) in het de stedelijke omgeving.</i></p> <p><i>Het beschermen van kwetsbare dieren heeft steeds voorop gestaan bij het opstellen van de aanpak en zal ook steeds voorop staan bij de uitvoering daarvan. Wij zullen op geen enkele wijze afdingen op onze wettelijke taak, namelijk de bescherming van de verschillende soorten. Wel is er bewust voor gekozen om de aanpak niet te ontwikkelen vanuit één opgave maar als onderdeel van een groter geheel aan opgaven en ambities. Het is een integrale aanpak waarbij ook de andere provinciale ambities meegewogen worden, maar altijd zonder de bescherming van diersoorten en de wettelijke vereisten uit het oog te verliezen. De biodiversiteitsdoelen en de wettelijke verantwoordelijkheden staan in de hele aanpak voorop, maar zonder te verkokeren in de uitvoering. Bij Natuurinclusief Bouwen en Samen voor Natuur gaat het puur om vergroten van de biodiversiteit en het draagvlak daarvoor bij inwoners, gemeenten en ontwikkelaars.</i></p> <p><i>Het stimuleren van SMP's heeft datzelfde doel. Het op gemeenteniveau de instandhouding van soorten stimuleren i.p.v. ad hoc per project of pand, heeft grote voordelen voor de soorten en de staat van</i></p>

1b	Kunt u aangeven wat er tot op heden zoal is voortgekomen uit het 'lidmaatschap' van Operatie Steenbreek?	<p><i>instandhouding van de populaties kwetsbare soorten. Het grote voordeel is dat zo op basis van netwerken gehandeld kan worden en niet op basis van 1 of enkele verblijfplaatsen.</i></p> <p><i>Wat betreft pre-SMP's is het uitgangspunt ook de bescherming van kwetsbare soorten. Op lange termijn komen er hierdoor meer SMP's omdat het een extra stimulans is, op korte termijn wordt het doden en wegnemen van verblijfplaatsen in elk geval voorkómen.</i></p> <p><i>Steenbreek richt zich tot nu toe met name op activiteiten in gemeenten, op de thema's biodiversiteit, klimaatadaptatie, sociale cohesie en gezondheid. Zij organiseren uiteenlopend activiteiten voor tuinbezitters maar ook voor de professionals voor de openbare ruimte, nieuwbouw, sociale woningbouw en bedrijventerreinen. Tot directe activiteiten vanuit Steenbreek en provincie gezamenlijk is het, op de diverse verkennende gesprekken in het kader van BiSD na tot nu toe niet gekomen, mede door het ontbreken van een gerichte uitvoeringsaanpak voor stedelijke biodiversiteit. De aanpak BiSD is voor ons dan ook het startpunt van een intensievere samenwerking.</i></p>
2	Er wordt veel gesproken over gemeenten. Wordt bij deze aanpak ook de samenwerking gezocht met de waterschappen (koppelingen met hun programma's)? Hoe wordt dit binnen deze aanpak vormgegeven?	<p><i>De koppeling met de waterschappen vindt met name plaats via de samenwerking met het Programma Klimaatadaptatie in de verschillende werkregio's. Gezien de gedeelde ambities en doelen wordt op onderdelen in de uitvoering sowieso intensief samengewerkt tussen BiSD en Klimaatadaptatie.</i></p>
3	Wanneer is de BiSD succesvol te noemen? Horen hier bijvoorbeeld indicatoren bij? Hoe wordt deze aanpak gemonitord?	<p><i>De indicatoren voor BiSD, zoals aantallen SMP's en ateliers, worden deels in de Begrotingscyclus meegenomen en deels in de jaarprogramma's die opgesteld gaan worden. Omdat het gaat om een doorlopende, structurele aanpak en niet om een tijdelijk programma is ervoor gekozen om doelen en indicatoren per jaar op te stellen. De monitoring van algemene natuurdoelen, zoals de instandhouding populaties, vormen een project binnen BiSD.</i></p>

4	De Utrechtse Aanpak houdt een werkwijze via SMP's in die zich niet richt op projectniveau, maar op gebiedsniveau, met de mogelijkheid om ontheffing aan te vragen op gebiedsniveau ("...bij voorkeur de hele gemeente..." (Blz 6)). Op zich hoeft dat niet per definitie te knellen met 'de gunstige staat van instandhouding', maar hoe borg je bij zo'n ontheffing op gebiedsniveau dat niet het welzijn van de dieren (of hun leefomgeving) ter plekke om zeep wordt geholpen? De WNB richt zich namelijk ook op het individuele dier.		<i>Het stimuleren van en werken met SMP's is al sinds 2016 het beleid van de provincie. Ook andere provincies werken hier mee. Het is een breed gedeeld inzicht onder zowel juristen, ecologen als belangverenigingen dat een SMP de beste (of zelfs enige) manier is om de vereisten van de Wnb op een werkbare manier vorm te geven. Zeker gezien de recente uitspraak van de RvS aangaande de Gedragscode Natuurinclusief Renoveren (Stroomversnelling) is de algehele conclusie dat een SMP de enige en op dit moment de beste oplossing is om de populatie én individuele dieren te beschermen. Door de wijze waarop een SMP is ingericht ziet het ook toe op de bescherming van de individuele dieren door bijvoorbeeld eisen te stellen aan natuurvrij maken en periode van werken.</i>
5	Bij onze fractie heerst ook grote twijfel of dit juridisch wel correct is, omdat wij twifelen aan het argument dat via SMP's en het hanteren van het argument 'groot maatschappelijk belang' (ook bij kleinschalige projecten) aan de voorwaarden en intentie van de WNB wordt voldaan. Graag reactie hierop.		<i>Een SMP is een juridisch solide instrument, en wordt al jaren toegepast onder zowel de Flora en Fauna wet (tot 2017) als de huidige Wnb. Onder juristen en ecologen bestaat geen twijfel over de juridische en ecologische houdbaarheid van SMP's, mits deze uiteraard kwalitatief goed wordt uitgevoerd. Daarop zien wij logischerwijs toe bij de ontheffingverlening.</i>
6	In dit kader hebben wij ook grote twijfel bij het argument: 'lastenverlichting om het draagvlak voor biodiversiteit te vergroten'. M.a.w. minder waarborgen voor het individuele dier om ontwikkelingen sneller en makkelijker te maken. Het voelt ook alsof een provinciale verantwoordelijkheid (soortenbescherming, bescherming van het individuele dier) deels over de schutting wordt gegooid richting gemeenten, om andere provinciale doelen (energietransitie, woningbouw) te vergemakkelijken. Graag reactie hierop.		<i>Dit is zeer zeker niet het uitgangspunt van de aanpak. Het beschermen van kwetsbare dieren heeft steeds voorop gestaan bij het opstellen van de aanpak en zal ook steeds voorop staan bij de uitvoering daarvan. Wij zullen op geen enkele wijze afdingen op onze wettelijke taak, namelijk de bescherming van de verschillende soorten. Het SMP voorziet in een pakket van natuurmaatregelen om het leefgebied van de beschermde soort te verbeteren en daarmee het perspectief van de populatie en onze verantwoordelijkheid, de instandhouding daarvan, te borgen. Door de methodiek en werkwijze binnen het pre-SMP wordt er alles aan gedaan om ook individuele dieren zoveel mogelijk te beschermen en vooral ook de populatie te behouden. Het is goed om te</i>

			<p>beseffen dat het isoleren etc. op grote schaal plaatsvindt in Nederland zonder dat voldaan wordt aan de eisen m.b.t. vooronderzoek en het treffen van maatregelen op wijkniveau. Bij een solide SMP (of pre-SMP) zijn op deze manier vleermuizen en vogels vele malen beter beschermd dan in de huidige, dagelijkse praktijk.</p> <p>Voor energietransitie en woningbouw geldt inderdaad als aanvullend voordeel dat ontwikkelingen sneller kunnen plaatsvinden onder een SMP, maar dit gebeurt zonder dat dit een gevaar vormt voor de individuele dieren of populaties.</p>
7	Hoe helpt een systeem van gebiedsgerichte ontheffingen om de biodiversiteit te vergroten? Onze logica zegt namelijk dat een systeem van ontheffing op projectniveau automatisch zorgt voor een hogere drempel en waarborg voor dieren ten opzichte van ongewenste ontwikkelingen, wat automatisch doorwerkt in 'de gunstige staat van instandhouding'.		<p>Bij ontheffingen op projectniveau wordt alleen gekeken naar de aangetroffen soorten of verblijven in het betreffende pand/project, terwijl bij een gebiedsgerichte ontheffing gekeken wordt naar populaties van soorten en netwerken van verblijfplaatsen. Hierdoor is het mogelijk om beter te acteren en compenseren met het oog op de gunstige staat van instandhouding.</p>
8	In de groen gekleurde ambitietekst op blz 10 staat: "Wij stimuleren gemeenten een Soorten Management Plan op te stellen, voor bij voorkeur alle bekende veel voorkomende beschermde soorten,...". Waarom staat hier de toevoeging 'bekende en veel voorkomende'? Waarom dit niet weglaten? Hoe minder bekend, hoe minder veel voorkomend, des te groter juist de noodzaak tot bescherming lijkt ons.		<p>Zeldzame soorten komen op zeer weinig plekken voor, en deze dieren verdienen inderdaad een goede bescherming. Daar wordt in (pre-) SMP's dan ook in voorzien. Ecologisch gezien is de kans dat deze soorten op andere plekken voorkomen zeer klein, en dus is het niet aan de orde dat er in een SMP vanuit gegaan wordt dat deze soorten mogelijk overal voorkomt. Dat is niet het geval.</p> <p>Bij een SMP wordt overigens wél gewoon een jaarrond intensief onderzoek gedaan door middel van veldwerk. Mochten er toch zeldzame soorten aanwezig zijn, worden die geobserveerd tijdens het veldwerk en uiteraard opgenomen in het SMP voor wat betreft bescherming en compensatie.</p>
9	(Blz 12, Pre-SMP, na-isolatie). Via het pre-SMP zou per saldo het doden van dieren voorkomen moeten worden... Per saldo! Ons inziens gaat dit tegen de WNB in. Voorkomen moet worden dat vleermuizen sterven door het inspuiten van isolatiemateriaal en dat is geen 'per saldo verhaal'! De handreiking mbt natuurvriendelijk isoleren is wat ons betreft een gotspe wanneer het regulier vereiste van onderzoek op pandniveau wordt		<p>Het pre-SMP is er juist op gericht om het sterven van vleermuizen door het inspuiten van isolatie materiaal te voorkómen. Dat het nu dagelijks op grote schaal gebeurt is helaas een gegeven. In Nederland worden per week 2000 woningen geïsoleerd, met helaas veel dode vleermuizen tot gevolg. Het pre-SMP voorziet in een oplossing om het doden te</p>

	<p>geschrapt. Ook hier zijn we benieuwd hoe dit de biodiversiteit zou moeten dienen.</p>	<p><i>voorkómen en verblijfplaatsen te behouden. In de handreiking Natuurvriendelijk isoleren wordt aangegeven hoe te werk te gaan: pas te gaan isoleren als de vleermuizen de spouw hebben verlaten en hoe te zorgen dat de spouw, ook na isolatie, wel voor de vleermuizen beschikbaar blijft als verblijfplaats. De onderzoekspllicht als zodanig staat overigens niet in de Wnb. De regulier gangbare onderzoekspllicht bij een ontheffing is een invulling van de wel in de wet opgenomen zorgpllicht. Het is hierbij ook goed te beseffen dat het hier gaat om een situatie waarbij het wellicht lijkt te gaan om het schrappen van het “reguliere” onderzoek, maar dat in de huidige situatie in de praktijk slechts weinig particulieren dit onderzoek (á €7000 totaal) daadwerkelijk uitvoeren. Dat is dan ook hoe een pre-SMP de biodiversiteit dient: als er in onze provincie per week gemiddeld 150 particuliere woningen geïsoleerd worden (woningen mét een spouwmuur en dus geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen en zeer waarschijnlijk onderdeel van een netwerk) blijven de aanwezige vleermuizen leven. In de huidige praktijk zouden zij ingesloten worden in de spouw en dus gedood worden. Wanneer de te isoleren woning, naast een reguliere verblijfplaats, ook een kraamverblijf heeft, zou in de huidige praktijk meteen aan de gehele lokale populatie een einde komen , onder een pre-SMP worden zij beschermd. Bovendien worden in álle 150 te isoleren woningen verblijfplaatsen teruggebracht (dus ook waar die nu niet zijn) én op gemeenteniveau worden meerdere robuuste verblijfplaatsen gerealiseerd als extra toevoeging. Op deze wijze vullen wij onze verantwoordelijkheid in waar het de instandhouding van de populaties betreft.</i></p>
10	<p>“Na-isolatie van spouwmuren is WNB ontheffing-plichtig, maar in de praktijk wordt zelden tot nooit een ontheffing aangevraagd als het particulier bezit betreft”, (citaat). Ipv hierin mee te gaan en via de gekunstelde formule van een pre-SMP te gaan werken, zou de provincie beter haar verantwoordelijkheid hierin moeten oppakken en ervoor moeten zorgen dat deze ongewenste praktijk veranderd. Ook hier wordt ons inziens gehandeld in strijd met de zorgpllicht uit de WNB en wordt de keuze gemaakt om ten koste</p>	<p><i>Bij het opstellen van de methodiek van het pre-SMP zijn wij zeker niet over één nacht ijs gegaan en hebben wij juist vanuit onze verantwoordelijkheid voor de soortenbescherming gehandeld. Het doden van vleermuizen door isolatie is een al jarenlang bekend probleem. Wij vinden de situatie waarin zoveel vleermuizen de dood vinden onacceptabel en zoeken naar een werkbare oplossing, die we</i></p>

		<p>van fauna regelgeving te versoepelen ten faveure van andere beleidsdoelen. Graag reactie.</p>	<p><i>hiermee denken gevonden te hebben.</i></p> <p><i>De omvang van particuliere isolatie is zeer groot en speelt zich volledig af buiten het zicht van overheden omdat er geen gemeentelijke vergunning voor nodig is. Zonder te weten waar de isolatie plaatsvindt is het onuitvoerbaar om 100 woningen per week te handhaven. En hoewel de wet uiteraard gevolgd moet worden, zijn wij van mening dat een ecologisch onderzoek á €7000 redelijkerwijs niet gevraagd kan worden van een particulier. Niet isoleren van particuliere woningen vinden wij, met het oog op de gewenste energietransitie en klimaatverandering (met bovendien ook negatieve gevolgen voor de biodiversiteit), ook geen optie.</i></p> <p><i>Het veranderen van deze ongewenste praktijk, zoals u aangeeft, willen wij graag bewerkstelligen en gebruiken daarvoor het pre-SMP. Wij zien geen andere, uitvoerbare, optie hiervoor.</i></p> <p><i>Bij het opstellen van de methodiek van het pre-SMP zijn meerdere ecologen, juristen en belangenverenigingen betrokken geweest. Zij zien en erkennen allemaal het probleem. En het is onder hen een breed gedeeld inzicht dat een SMP de beste (of zelfs enige) manier is om de vereisten van de Wnb op een werkbare manier vorm te geven</i></p> <p><i>Het pre-SMP is een manier om in de periode van onderzoek alvast de vleermuizen te beschermen op de op dit moment best mogelijke wijze.</i></p>
GroenLinks	11	<p>Wij zien in dit BiSD niet duidelijk de koppeling met water, terwijl water en biodiversiteit onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Zo kan je met het aanleggen van regenwatervijvers klimaatadaptief bezig zijn en tegelijkertijd ruimte bieden voor meer biodiversiteit. En zijn bijvoorbeeld de waterschappen ook betrokken bij deze aanpak?</p>	<p><i>BiSD werkt nauw samen met het Programma Klimaatadaptatie, waar bijvoorbeeld regenwatervijvers de aandacht hebben. Beide programma's hebben veel raakvlakken met elkaar. Het zijn beide integrale thema's die aan veel onderwerpen raken. Hoewel regenwatervijvers niet expliciet benoemd zijn, maken deze wel degelijk deel uit van het natuurinclusief bouwen/ontwerpen voor wat betreft een biodiverse, klimaatadaptieve en gezonde inrichting van gebieden. In de uitvoering wordt dit dus zeker meegenomen.</i></p>
	12	<p>Het is bij wet verboden om beschermde soorten opzettelijk te doden, verwonden, (ver)storen en/of vaste rust- en</p>	<p><i>In de pre-SMP aanpak staat het voorkómen van het doden van dieren</i></p>

		<p>verblijfplaatsen te beschadigen of te vernietigen. Hoe gaat er voorkomen worden dat er op basis van een theoretisch pre-SMP zonder het volledige reguliere onderzoek toch beschermde soorten worden doodgemaakt of hun verblijfsplaatsen worden vernietigd?</p>	<p>voorop. Dat is altijd het harde uitgangspunt geweest in het opstellen van de werkwijze. Voordat werkzaamheden plaatsvinden, moet de spouwmuur <u>altijd</u> "natuurvrij" worden gemaakt. Dat wil zeggen op diervriendelijke en natuurlijke wijze zorgen dat de dieren die de spouw verlaten (tijdelijk) niet meer kunnen terugkomen. Dit gebeurt doormiddel van "exclusion flaps". De verblijfplaatsen worden 1 op 1 teruggebracht in de spouw (zij het in kleinere vorm) en de gemeente draagt zorg voor de grotere (kraam)verblijfplaatsen. Deze werkwijze is zorgvuldig met in- en externe ecologen ontwikkeld.</p>
13	<p>Eind april is er een uitspraak geweest van de RvS over de gedragscode voor renovaties. Het oordeel is hier te lezen: https://www.raadvanstate.nl/@125173/minister-lnv-gedragscode-renovatie/ Met die gedragscode was het niet nodig om individuele ontheffingen aan te vragen, het oordeel van de RvS was dat met de informatie in de gedragscode kan niet met zekerheid worden vastgesteld dat wordt voldaan aan de eisen die de Wet natuurbescherming en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn daaraan stellen. Wat zijn de verschillen met de pre-SMP, waarbij het ook niet meer nodig is om individuele ontheffingen aan te vragen en kan er met een pre-SMP wel voldaan worden aan de eisen in de wet NB en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn? Kan er iets meer gedeeld worden over de juridische houdbaarheid van een pre-SMP en waaraan dit getoetst wordt?</p>	<p>De uitspraak is bij ons bekend. Wij hebben direct onze werkwijze pre-SMP naast de RvS uitspraak gelegd en deze door zowel ecologen als juristen (in- & extern) laten toetsen. De conclusie is dat de uitspraak RvS over de gedragscode <u>geen</u> invloed heeft op het pre-SMP en <u>niet</u> van toepassing is op onze methodiek. De uitspraak betreft echt alleen de gedragscode. Bovendien hebben wij op de belangrijkste punten waarop de gedragscode is gesneuveld wél een goed antwoord (altijd doden voorkomen/natuurvrij maken, maximum aantal deelnemende woningen, geografische spreiding etc). De methodiek is nu in de fase dat deze in een pilot gemeente getest kan gaan worden, waarna deze in beleidsregels zal worden vastgesteld. Dan zal een uitgebreide rapportage met de methodiek, inclusief juridische en ecologische onderbouwing (ook n.a.v. de RvS uitspraak) aan u worden toegestuurd.</p>	
14	<p>Wat is de reden dat er nu gekozen wordt voor een handreiking natuurinclusief bouwen? Kan natuurinclusief bouwen niet als uitgangspunt verankerd worden in het convenant duurzaam bouwen. Zo nee: waarom niet?</p>	<p>Het uitgangspunt is inderdaad dat natuurinclusief bouwen wordt verankerd in het convenant duurzaam bouwen. Daarin wordt afgesproken dat iedereen die het convenant ondertekent dit gaat doen, met de handreiking geven we richting aan <u>hoe</u> dat dan moet. Wanneer is iets écht natuurinclusief? Wat moet minimaal en wat is een grote plus? En vervolgens hoe dat dan in de (ontwerp)procedure ingestoken moet worden en hoe dat in de technische uitvoering vorm kan worden gegeven. De handreiking is dus een verlengde/uitvoering van het convenant.</p>	

			<p>Overigens is eind 2020 een motie aangenomen in de Tweede Kamer om natuurinclusief bouwen op te nemen in het Bouwbesluit. De verwachting is dat daar voor het zomerreces van de Tweede Kamer nog een inhoudelijke reactie op komt.</p>
15	<p>In het kader Regionaal programmeren wonen en werken komt het woord biodiversiteit en natuurinclusief bouwen niet voor. Wordt de grote lijn van beleid van BiSD opgenomen in het kader en wanneer gaat dat gebeuren?</p>		<p>Het Kader voor regionale programmering wonen en werken is door uw Staten vastgesteld in september 2020. Dit kader is voor GS het uitgangspunt geweest voor de 1^e ronde regionale programmering. Dit proces heeft o.a. geleid tot het concept provinciaal programma wonen en werken dat recent door GS is vastgesteld en momenteel ter inzage ligt. Het onderwerp is geagendeerd voor de commissie OGV op 16 juni. In het provinciale programma wordt ook een overzicht gegeven van de kwalitatieve afspraken die in de regionale programma's zijn opgenomen. Voor wat betreft klimaatadaptatie, circulariteit en verduurzaming wordt een relatie gelegd met het convenant duurzaam bouwen.</p> <p>In het door uw Staten vastgestelde Kader voor regionale programmering wonen en werken wordt bij de kwalitatieve aspecten o.a. ingegaan op de integrale stedelijke kwaliteit, circulariteit en het zorgvuldig ruimte gebruik en verduurzaming werklocaties. Bij verduurzaming bedrijventerrein is o.a. opgenomen dat "Het vergroenen van daken en parkeerplaatsen helpt om wateroverlast bij piekbuien te verminderen (hittestress, klimaatadaptie), draagt bij aan de biodiversiteit en maakt van bedrijventerreinen een comfortabelere werkomgeving."</p> <p>Wij willen het provinciaal programma wonen en werken zo snel mogelijk na het zomerreces vaststellen. In het najaar willen wij het proces van deze eerste cyclus evalueren, waarbij wij onze partners en ook u als Staten zullen betrekken. De voortgang van het programma wordt gemonitord en zal vervolgens ook worden geëvalueerd. Deze evaluatie zal als input kunnen dienen voor het door uw Staten vast te stellen geactualiseerde Kader voor de volgende cyclus van regionale</p>

			<i>programmering wonen en werken. Naar verwachting wordt dit voor de zomer van 2022 aan u voorgelegd.</i>
	16	Was natuurinclusief bouwen het afgelopen jaar onderwerp van gesprek in het overleg met gemeente over de programmering wonen en werken?	<i>Natuurinclusief bouwen was geen afzonderlijk onderwerp in de gesprekken met gemeenten.</i>
	17	Hoe kan de provincie bijdragen aan het monitoren van de positieve effecten van natuurinclusief bouwen op zowel natuur en volksgezondheid en het omrekenen van de waarde hiervan in geld, zodat dit meegenomen kan worden op het moment dat er keuzes voor een project gemaakt kunnen worden? Is de provincie van plan dit te gaan doen?	<i>Deze vraag is onderdeel van zowel de handreiking als de ontwerp ateliers natuurinclusief ontwikkelen. Natuur wordt nog te vaak gezien als kostenpost terwijl het juist ook waarde toevoegt. Dat willen we inzichtelijk maken om inderdaad bij te maken keuzes de doorslag te laten geven.</i>
VVD	18	wat dragen de gemeenten hieraan bij?	<i>Gecombineerd voor vraag 18 & 19 per thema: SMP: hier zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering, ook financieel. Wij hebben als bevoegd gezag een stimulerende en toetsende rol. Het oppakken en coördineren hiervan is bij uitstek een rol voor de provincie, en binnen dit thema hebben wij een trekkersrol. Natuurinclusief: veel gemeenten zijn hier al op een of andere manier mee bezig, maar ervaren knelpunten in het hoe en wat en het praktisch handen en voeten geven én hoe te financieren. Voor ontwikkelaars aan de andere kant is het hanteren van verschillende eisen per gemeente onoverzichtelijk. Ook hier zien wij dus een rol voor ons weggelegd in het samen bepalen van voorwaarden en uitgangspunten die door zoveel mogelijk gemeenten worden omarmd en meegenomen worden in tenders (ook bij corporaties). Overigens werken we op dit moment samen met Gelderland om dit breder dan alleen de eigen provincie tot norm te maken. Hier zien wij een gezamenlijke rol voor provincie en gemeenten. Samen voor Natuur: Dit is een thema waarvoor al veel kleinschalige projecten binnen gemeenten lopen. Hier is de provinciale rol vooral ondersteunend en verbindend aan de gemeentelijke initiatieven, al zullen ook eigen initiatieven worden ontwikkeld indien dat nodig is. Hier is de grootste rol voor gemeenten en initiatiefnemers weggelegd, wij</i>

			<i>kunnen zorgen voor een grotere uitrol, leren en inspireren, verbinden.</i>
	19	waarom is gekozen voor deze grote provinciale rol? Is hier niet een grotere rol voor de gemeenten weggelegd?	<i>Zie antwoord vraag 18</i>
SGP	20	Waarom is er voor gekozen hier een Statenbrief van te maken en geen Statenvoorstel?	<i>BiSD is een uitvoeringsaanpak binnen door PS vastgesteld beleid (Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht (2016) en de Natuurvisie 2.0 (2016) en vaststelling valt daarmee onder de bevoegdheid van het college van Gedeputeerde Staten.</i>